

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

honismereti játék

Rég elmúlt események emléke népesíti be a szív és virágok városát.
Eredjünk néhányuk nyomába!

1. Honnan néznek le ránk ezek a fejek?

Nevezzétek meg az épületet, amelynek a homlokzatán található a bemutatott fej! Az épület megnevezésekor használjátok az épület egykori nevét! Az épületek egykori elnevezéseiről, az épületekkel kapcsolatos érdekességekről a Segédletben olvashattok!

Számoljátok meg, hány ilyen típusú fej van az épület homlokzatán!

Pl. 16. ábra – Pál Gábor-féle ház – 3 db.

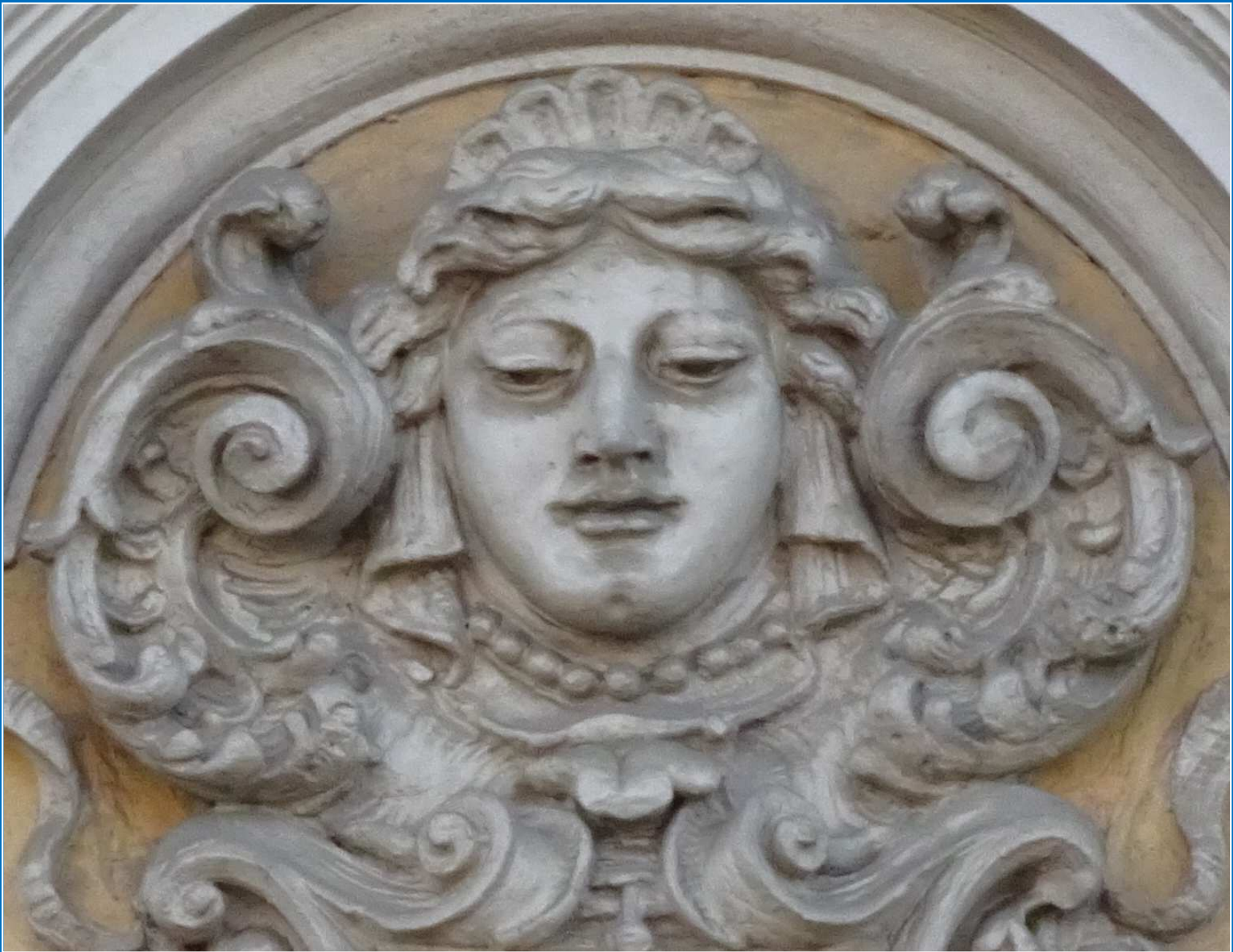
Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 1. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 2. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 3. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 4. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 5. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 6. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 7. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 8. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 9. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 10. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 11. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 12. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 13. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 14. ábra

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

1. feladat: 15. ábra

Cseh Pista háza

- Cseh István 1884-ben született Alsócsernátonban. 1902-ben jött Csíkszeredába, ahol kezdetben tőkelegényként dolgozott id. Tuma Mátyás mészáros-hentes mészárszékében. Szakértelmének és szorgalmának köszönhetően 1905-ben, Tuma Mátyás váratlan halála után mesterének örökébe léphetett. Feleségül vette az özvegyet, és gondoskodott árváinak neveléséről. A jó megjelenésű, mindig segítőkész fiatalember rövid idő alatt a Város népszerű alakjává vált.
- Cseh István városszerte ismert volt segítőkészségéről és meleg szívéről. Hetente egyszer-kétszer, 3-4 cseberben küldte ki a húst a somlyói árvaházba.

- Tekintélyes emeletes házat építtetett, amely egyike volt Csíkszereda legelső fürdőszobás házainak. A figyelmes szemlélő a homlokzaton felfedezheti a keretbe foglalt, Cseh István nevét megörökítő iniciálét.
- Elöl volt az üzlet, az üzletből nyílt a szobájukba egy ajtó, aztán a konyha következett, a kamra, ez volt a földszint. Hátul volt a hentes műhely, gépekkel felszerelve. A ház hátsó része alatt volt négy pince, amelyben mindig hűtötték a húsokat. Akkor még hűtőszekrények nem voltak, csak óriási jégszekrények, fel tudták akasztani rendesen a húsokat, jéggel hűtötték. Télen mindig szánokkal hozták a jeget az Oltról. Amikor befagyott az Olt, jégkockákat hoztak, a pincében tárolták, szalmával szigetelték, úgy, hogy szinte a következő télig kitartott.

- A házhoz egykor egy mintegy 6.000 négyzetméteres telek is tartozott. A telken garázsok álltak, egy kicsi vágóhíd, és istállók. De volt itt gabonás, füstölő, raktárhelyiségek, hátul egy nagy kert, amely a patakig elkanyarodott.
- A központi fekvésű ház jó lehetőséget adott Cseh Istvánnak, a függetlenségi párt főkortesének a választási küzdelmekre: képviselőválasztások alkalmával erről az erkélyről bombázták záptojással és rothadt zöldséggel a 67-es (kormánypárti) jelölt és kísérete felvonulását, keresztútban az utca másik oldaláról érkező bombákkal, ahol Orbán János gyógyszerára volt.

Cseh István-féle ház [Ambrus Krisztina alkotása, 2013]

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

Segédlet: 4. oldal

Hirsch-szanatórium

- Az „emeletes palotát” dr. Filep Sándor kórházi főorvos és felesége, Száva Blanka építtették 1910-1911-ben. Az épület homlokzatán még olvashatók az orvos nevét őrző iniciálék. (A homlokzat ezen részét jelenleg építkezési állvány takarja.)
- Dr. Hirsch Hugó sebész főorvos 1918-ban feleségül vette Filep orvosék lányát, Juditot, és a ház az Ő tulajdonukba került.
- Az algyógyi születésű Hirsch Hugó 1912-ben érkezett a Városba. Évekig ő volt az egyetlen képzett sebészorvos Csíkban. Tudásával, közvetlenségével elnyerte a helybeliek rokonszenvét. Az ő nevéhez kötődik a modern orvosi ellátás bevezetése Csíkszeredában:

elsőként alkalmazta a röntgen-vizsgálatokat, rendszeresítette a laboratóriumi vizsgálatokat, és 1912-ben létrehozta a kórház sebészeti osztályát.

- Hirsch Hugó 1926-ban sebészeti magánszanatóriumot nyitott Csíkszeredában. Családi házát új szárnnyal bővítve rendezte be a Hirsch-szanatórium néven ismert, a kor modern igényeinek megfelelő magángyógyintézetét. Az emlékezet szerint magánszanatóriumában négy kórterem volt és egy műtő.

- Komoly pénzeket áldozott névtelen szegények és főképpen gyermekek istápolására.

- A Hirsch család nagy gondot fordított az épület mögötti udvarra és kertre is. Tenispályát és parkot alakítottak itt ki.

- Házuk nyitott volt a városba látogató híres emberek számára. Gyakori vendég volt náluk Bánffy Miklós, Magyarország külügyminisztere, író és színházi ember.
- 1932 nyarán itt vendégeskedett a volt kolléga, Szent-Györgyi Albert, a későbbi Nobel-díjas tudós, a C-vitamin felfedezője, szegedi és cambridge-i egyetemi tanárok társaságában. A háziak nagy meglepetésére Szent-Györgyiék nem fogadták el a számukra előkészített lakosztályokat, hanem a szanatórium mögötti parkban húzták fel sátraikat.

- Hirsch Hugó orvosi működésének huszonöt éves évfordulóján a Város a szanatórium mellett felvezető, korábban Gálovicsnak nevezett utcát az orvos nevéből keresztelte el. Az elnevezés nem tartott sokáig: Mikor 25 éves jubileumán a város ajándékát, a szomszéd ház falára felszerelt utcatáblát meglátta a felirattal strada dr. Hugó Hirsch, meghatódott, de nyomban elhatározta, hogy leveteti.
- És annyi veszedelem közepette a ház állt és áll ma is rendületlenül, holott a második világháborúban egy, a kertben lehullott gránát óriás bombatölcseért hagyott emlékül.

Hirsch-szanatórium

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

Segédlet: 9. oldal

László Mária-féle ház

- Az 1898-ban épített emeletes ház a hajdani Vár utca házai közül a leghosszabb homlokzattal rendelkezik. Az épület az utcára néző 11 emeleti ablakával, 2 kovácsoltvas erkélyével (amelyek ma már nem léteznek) az utca legnagyobb építménye volt.
- Az épület üzlethelyiségeit az évtizedek során sok kereskedő bérelte.

László Mária-féle ház

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

Segédlet: 11. oldal

Pototzky-ház

- Pototzky Pál 1905-ben építtette ezt az oroszlánfejes házat. Az épületen ma is olvasható az építés dátuma.
- A kereskedő korának egyik jómódú, közismert polgára volt.
- Divatáru-kereskedése volt az a helyiség, amelyet a művelődési és sportélettel kapcsolatba kerülő helybéliek naponta felkerestek. Pototzky Pál nemcsak szervezte és mozgósította a rendezvényekre a közönséget, hanem még a belépőjegyeket is megvásárolhatták elővételben nála a színházkedvelők és sportdrukkerek. Üzletében a vasárnapi labdarúgó-mérkőzés eredménye egy-két napig a legfontosabb beszédtema volt.

- Pototzky Pál jövedelmének tetemes részét a városi labdarúgócsapat tagjaira illetve a városba látogató színtársulatok elszállásolására és ellátására áldozta. Mecénási tevékenysége során vagyona lassan elapadt.
- Az 1930-as évek derekán Szvoboda Miklós nyomdász vásárolta meg az épületet.

Pototzky Pál háza [Zakariás Andrea alkotása, 2011]

Igazságügyi Palota

- A nagyvárosi hangulatot árasztó, háromszintes épület Wagner Gyula budapesti műépítész tervei alapján, 1903-1905 között épült.
- Az épület homlokzatán egykor ez a felirat volt olvasható:
M. [Magyar] Kir. [Királyi] Törvényház.

Igazságügyi Palota [Kacsó Zsuzsanna alkotása, 2012]

Vákár-ház

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

Segédlet: 17. oldal

Vigadó

- Csíkszereda impozáns épületei közé tartozik az egykor szebb napokat megért Vigadó is. Szász Róbert, az államépítészeti hivatal egyik legzseniálisabb és legképzettebb mérnöke készítette el kiváló gonddal és ambícióval a polgárok által régen várt új „otthon” tervét.
- A Vigadó épületében helyet kapott: 1 nagyterem színpaddal és karzattal, 4 öltöző, 1 hangversenyterem, a szállodai részben 2 étterem, 14 vendégszoba, mellékhelyiségek és 1 lakás a vendéglős részére, a kávéházi részben 1 nagyterem, 2 kártyaszoba és 1 lakás a kávéházat működtető számára, a kaszinói részben 1 előszoba, 1 nagyterem és 1 lakás a kaszinó vezetője számára.

- A Vigadó megnyitása csendben, minden hírverés nélkül történt meg 1904. december 31-én este. Az épület külső falán ma is olvasható az épület átadásának időpontja. Kevéssel az átadás után kiderült azonban, hogy a lázas sietség mindig megbosszulja önmagát, emiatt a drágán felépített és berendezett Vigadót már 1905 januárjának közepén huzamosabb időre be kellett zárni. A nagyterem fűtési és világítási gondjai miatt hasznavehetetlennek bizonyult, a téli vakolás a falakról több helyen levált, a szálloda szobái, a vendéglő és a kávéház nedvesek maradtak. Az egész épület általában kifűthetetlennek bizonyult, és a kor legújabb technikai vívmányainak felhasználásával épített Vigadóban gyakran órákon át pokoli sötétség honolt.

- Az első világháború után megszűnt a polgárok érdeklődése a kaszinói élet iránt, így az épület is fokozatosan veszített jelentőségéből. A Vigadó rendeltetése megváltozott: az épület nagytermében filmszínházat rendeztek be. A mozizás a szabadidő eltöltésének legközkedveltebb módja lett Csíkszeredában is.
- Itt mondták Vákár Lajos és barátai egy híradóban vetített hokimeccset látva, hogy: „Ilyet mi is tudunk csinálni!”

- Miklós Gyula, a csíkszeredai jégkorongcsapat egyik alapítója így emlékezett az új, addig ismeretlen sport helyi születéséről: „1929-ben egy esti korcsolyázás után Czáka Istvánnal és Vákár Lajossal moziba mentünk, ott láttuk, hogy egy darab fekete valamit bottal kergetnek és korcsolya van a lábukon. Mi másnap kimentünk a jégre és fűzfa kampós botokat tördeltünk, majd kezdtük kergetni a fagyos lótrágyát. Később cipőkrémes dobozt szereztünk, amely már előrelépést jelentett, hiszen ennek útját a jégen jobban tudtuk követni. Így ment ez egész télen, nagyokat kacagtunk, elfáradtunk...”

Vigadó [Balogh Noémi – Birta Noémi alkotása, 2011]

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

Segédlet: 22. oldal

2. Rajzoljatok le egy – Számotokra értékesnek vagy érdekesnek tűnő – Petőfi Sándor utcai épületet!

A rajzot szabad kézzel, a lehető legpontosabban, grafit- és/vagy színes ceruzákkal, A4-es méretű fehér lapra készítsétek el! A rajzon szerepeljen a teljes épület!

A rajz helyett/mellett felkutathattok egy (vagy több) olyan képeslapot, képet és/vagy fényképet, amelyen a 2001 előtti Csíkszereda vagy a város történetének valamely jelentős eseménye/ személyisége látható, és még nem szerepel a honlapunkon (www.nagyimreiskola.ro) Városunk, Csíkszereda rovatban közzétett gyűjteményben!

A képeslapot, képet, fényképet nagy felbontással (600dpi) olvassátok be számítógépbe, és küldjétek el drótposta-levélben vagy adjátok be a megoldással együtt az eredetit! A beadott eredeti képeslapokat és/vagy fényképeket visszaszolgáltatjuk tulajdonosaiknak az eredményhirdetés során.

Ha tudjátok, nevezzétek meg: kit/mit ábrázol a beküldött kép, mikor készült, ki készítette a felvételt!

3. Jegyezzetek fel egy olyan történetet, amely Csíkszeredában esett meg, korábban még nem írták le könyvben, és véleményetek szerint számot tarthat arra, hogy feljegyezzék az utókor számára (mert tréfás eset vagy mert a város életében fontos eseményt örökít meg)!

Jegyezzétek fel annak a személynek a nevét, életkorát és lakhelyét, akitől hallottátok ezt a történetet!

Adjátok meg legalább hozzávetőleg az évet, amikor megtörtént a leírt esemény!

Forrásanyagok

- DR. NAGY ANDRÁS (1995): Városkép és ami hozzá tartozik – Pallas-Akadémia, Csíkszereda
- SZABÓ KATALIN (2000): Visszajátszás – Státus Kiadó, Csíkszereda,
- VOJKORI GYÖRGY (2007): Csíkszereda és Csíksomlyó képes története – Typografia, Békéscsaba
- <http://szemelyisegek.konyvtar.hargitamegye.ro>
- <http://lexikon.adatbank.ro>

A játék szabályai

- A játékot 2-8. osztályos tanulóknak javasoljuk.
- A játékban párban vagy egyedül lehet részt venni.
- A játékban való részvétel az itt megadott feladatok megoldásából és a megoldások határidőre történő beküldéséből áll.
- A feladatok megoldása során segítséget lehet kérni tanítóktól, tanároktól, szülőktől, nagyszülőktől és/vagy más személyektől.
- A játékvezetők csak a határidőre beküldött és a játékosok adataival (név, osztály, iskola, telefonszám, drótpostacím) kitöltött megoldásokat értékelik.

- A megoldásokat **2017. november 10-e (péntek) 15.00 óráig** nyújthatjátok be a **Nagy Imre Általános Iskola Igazgatóságára** (Kerekes Szilárd részére) vagy küldhetitek el a **szkerekes@yahoo.com** drótpostacímre!
- Az értékes megoldást beküldő játékosok jutalomban részesülnek. Értékes megoldásnak tekintjük:
 - az 1. feladat kérdésére adott hibátlan választ és/vagy
 - az igényesen elkészített épület-rajzot és/vagy
 - a Város története szempontjából jelentős képeslapot/képet/fényképet és/vagy
 - a Város története szempontjából jelentős / tréfás, igényesen leírt történetet!

- A játékosok a megoldások beküldésével beleegyeznek abba, hogy rajzaikat, képeiket, történeteiket a játékvezetők közkinccsá tegyék.
- A játék során beadott eredeti képeslapokat/képeket/fényképeket visszaszolgáltatjuk tulajdonosaiknak az eredményhirdetés során.
- A játékkal kapcsolatos tudnivalókat, a színes játéklapot, a legjobban sikerült rajzokat, a legérdekesebb történeteket és képeket, az eredményeket, az eredményhirdetési és díjkiosztó ünnepség helyszínét és időpontját a Nagy Imre Általános Iskola www.nagyimreiskola.ro című honlapján tesszük közzé a Városunk, Csíkszereda rovatban.

- A játékkal kapcsolatos bonyodalmak megoldása érdekében Kerekes Szilárdhoz fordulhattok. Telefonszáma: 0742-076617, drótposta-címe: szkerekkes@yahoo.com.
- Örömteli játszást kívánunk! 😊

Kerekcseré Egyesület,
Bartha Dalma – Kerekes Szilárd

Ipics-apacs, Csíkszereda! VII.

honismereti játék

Szervezők:

Kerekcsere Egyesület

Nagy Imre Általános Iskola

Támogatók:

Csíkszereda Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Kerekcsere Egyesület

Nagy Imre Általános Iskola Szülői közössége